

HERKOMST STADSSCHILD ONBEKEND

door **Roger TIMMERMANS**

Wandelend langs de Mercatorlaan, aan de rand van het Maria-Hendrikapark, dicht bij de oude watertoren, heb je ongetwijfeld de oude verweerde steen met het stadswapen (afb. 1) gezien, aanleunend tegen een bakstenen muurtje.

Natuurlijk wil je meer te weten komen over de herkomst van die steen en hoe die daar terechtgekomen is. Bij navraag her en der scheen blijkbaar niemand te weten waar de steen met het stadswapen vandaan kwam. De grootte van de steen, 175 cm. x 100 cm., en het stadsschild lijken veeleer te wijzen op een belangrijk officieel stadsgebouw dan op een versiering van een gewone huisgevel.

De beeldbank van Oostende bezit een foto (afb. 2) waarop te zien is dat het stadsschild aan de huisgevel boven de ingangsdeur volledig overeenstemt met het stadsschild aan de oude watertoren (afb. 1). Merkwaardig daarbij is de asymmetrie van de versierselen langs weerszijden van het schild. Men zou eerder een identiek motief, in spiegelbeeld, verwachten links en rechts van het wapenschild.

De vraag is nu: waar stond dit huis? Een bijna niet te beantwoorden vraag. Het was als zoeken naar een speld in een hooiberg. Iedereen daarover aangesproken, bleef het antwoord schuldig. Het antwoord kwam echter uit een onverwachte hoek.

In het Gestella Krantje (1), jaargang 30, nr. 1, 2008, verscheen van de hand van dhr. Gilbert YPERMAN, een zeer degelijk artikel "De calcijdewegh van Wijnendale-Oostende (1764-1755) samen met een foto van het tolhuis aan de Kalsijdebrug te Snaaskerke (afb. 3).

Uit bovengenoemd artikel, onder hoofdstuk "Tolhuizen", licht ik, met toestemming van de auteur, waarvoor dank, volgende passage.

TOLHUIZEN

Boven de ingangsdeur van het barrièrehuis aan de Kalsijdebrug was het wapenschild van de stad Oostende aangebracht. Begrijpelijk daar Oostende initiatiefnemer was voor het aanleggen van de weg. De ontvangsten dienden dan ook om de aangegane leningen door de stad af te korten.

Links op de foto is het tolhuis het hoge gebouw dat in de volksmond "De Drie Sleutels" heette. Het wapenschild boven de voordeur is duidelijk te zien. Het was het schild van de stad Oostende met de drie sleutels. Het gebouw verdween in 1957 om plaats te maken voor de aanleg van een vaste brug over het kanaal. Het schild ging terug naar Oostende;

Einde citaat.

Vergelijken we nu beide gevels, op afb. 2 en afb. 3, dan zien we duidelijk dat het tweemaal om dezelfde gevel gaat.

Dus zouden we, met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, kunnen stellen dat het stadsschild aan de Mercatorlaan afkomstig is van het tolhuis te Snaaskerke. In dit geval zou de steen tussen 225 en 250 jaar oud zijn. Een respectabele leeftijd.

Nadere informatie leerde dat het gebouw, nadat het tolhuis zijn functie als dusdanig had verloren, eigendom werd van burgemeester en bouwer VAN SIELEGHEM uit Eernegem, aan de Moerdijk

(2). Het huis werd, natuurlijk, omgevormd tot café en kreeg de naam “De Drie Sleutels”, verwijzend naar het schild boven de deur.

De steen met het stadsschild van Oostende, teruggebracht na het slopen van het tolhuis, leidde jarenlang een kommerlijk bestaan. Het werd uiteindelijk teruggevonden tussen afval en puin aan de oude watertoren.

Toenmalig Schepen, Gerard DANIËLS, nam het initiatief tijdens zijn ambtperiode (1983-1988) om de steen te laten plaatsen op zijn huidige locatie. Toen al waren er geen sleutels meer te zien op het wapenschild (3). Waren ze verdwenen onder het puin? Wie zal het zeggen?

Dank zij zijn tussenkomst is de antieke steen gelukkig bewaard gebleven. Hopelijk zal hij nog vele jaren te bezichtigen zijn in de buurt van de oude watertoren.

-
- (1) Gestella Krantje – Tijdschrift voor familiekunde, geschiedenis, heemkunde en volkskunde van Gistel en de parochies van het vroegere Ambacht-Gistel.
(2) Inlichtingen verstrekt door dhr. Gilbert YPERMAN.
(3) Inlichtingen verstrekt door dhr. Gerard DANIËLS.

Afb. 1 – Het stadsschild zonder sleutels aan de oude watertoren

Afb. 2: Het stadsschild aan de gevel van het tolhuis te Snaaskerke

Afb. 3: Het tolhuis te Snaaskerke met stadsschild (pijlje)